

LIETUVOS BANKO VALDYBOS
N U T A R I M A S

**DĖL PENSIJŲ FONDO TAISYKLIŲ RENGIMO, KEITIMO IR TVIRTINIMO
TVARKOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2012 m. liepos 12 d. Nr. 03-162
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo (Žin., 1994, Nr. [99-1957](#); 2001, Nr. [28-890](#); 2004, Nr. [28-869](#), Nr. [54-1830](#); 2009, Nr. [38-1441](#), Nr. [153-6895](#); 2011, Nr. [46-2158](#), Nr. [145-6812](#)) 11 straipsnio 1 dalies 7 punktu ir Lietuvos Respublikos finansų rinkos priežiūros sistemos pertvarkos įstatymo (Žin., 2011, Nr. [145-6811](#)) 4 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos banko valdyba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Pensijų fondo taisyklių rengimo, keitimo ir tvirtinimo tvarkos taisykles (pridedama).

2. Pripažinti netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos 2007 m. birželio 28 d. nutarimą Nr. 1K-24 „Dėl Pensijų fondo taisyklių sudarymo, keitimo ir patvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [74-2973](#));

2.2. Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos 2007 m. liepos 10 d. nutarimą Nr. N-58 „Dėl Pensijų fondo taisyklių sudarymo, keitimo ir patvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [78-3184](#)).

VALDYBOS PIRMININKAS

VITAS VASILIAUSKAS

PENSIJŲ FONDO TAISYKLIŲ RENGIMO, KEITIMO IR TVIRTINIMO TVARKOS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pensijų fondo taisyklių rengimo, keitimo ir tvirtinimo tvarkos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų ir papildomo savanoriško pensijų kaupimo pensijų fondų (toliau – pensijų fondas) taisyklių, jų pakeitimų tvirtinimo bei panaikinimo Lietuvos banke tvarką ir sąlygas, taip pat reikalavimus pensijų fondų taisyklėms.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis Pensijų kaupimo įstatymo 18 ir 20 straipsnių bei Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 23 straipsnio nuostatomis.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **pensijų kaupimo bendrovė** – pensijų fondų valdymo įmonė ir gyvybės draudimo įmonė, vykdanči pensijų kaupimo veiklą;

3.2. kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme ir Pensijų kaupimo įstatyme.

II. PENSIJŲ FONDO TAISYKLIŲ TURINYS

4. Pensijų kaupimo veikla pensijų kaupimo bendrovės valdomuose pensijų fonduose grindžiama pensijų fondo taisyklėmis. Pensijų fondo taisyklės yra neatskiriama pensijų kaupimo sutarties dalis.

5. Pensijų kaupimo bendrovė pensijų kaupimo dalyvių įmokas į pensijų fondą gali pradėti rinkti tik po to, kai pensijų fondo taisyklės patvirtina Lietuvos bankas.

6. Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo veiklą pensijų kaupimo bendrovė gali pradėti tik Lietuvos bankui patvirtinus konservatyvaus investavimo pensijų fondo taisyklės.

7. Pensijų fondo taisyklės tvirtina pensijų kaupimo bendrovės valdyba savo sprendimu.

8. Pensijų fondo taisyklės turi atitikti šiuos reikalavimus:

8.1. pensijų fondo taisyklių nuostatos negali prieštarauti Pensijų kaupimo įstatymo, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo ir Lietuvos banko nustatytiems reikalavimams;

8.2. pensijų fondo taisyklės turi būti išdėstytos suprantamai ir nedviprasmiškai, jose negali būti teisės aktuose nenumatytų žodžių sutrumpinimų, turi būti pateikti visų jose vartojamų specialių sąvokų ir terminų apibrėžimai;

8.3. pensijų fondo taisyklių sąlygos turi būti išsamiai išdėstytos;

8.4. pensijų fondo taisyklių tekstas turi būti spausdintas;

8.5. pensijų fondo taisyklių pirmame lape, virš jų teksto, turi būti nurodyti pensijų kaupimo bendrovės valdybos sprendimai, kuriais pensijų fondo taisyklės buvo patvirtintos ar pakeistos, tų sprendimų priėmimo datos, taip pat pensijų fondo taisyklių ir jų pakeitimų įsigaliojimo datos.

9. Pensijų fondo taisyklėse turi būti nurodyta:

9.1. pensijų fondo pavadinimas (iš jo turi būti aišku, ar tai papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondas, ar valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondas);

9.2. įstojimo į pensijų fondą, išstojimo iš jo ar kitokios dalyvavimo pensijų fonde baigties, sustabdymo ir atnaujinimo sąlygos ir tvarka;

9.3. pensijų fondo dalyvių teisės ir pareigos;

9.4. pensijų kaupimo bendrovės teisės ir pareigos (įskaitant įsipareigojimą pensijų fondo dalyviams prieš 3 mėnesius iki jų senatvės pensijos amžiaus sukakties tinkamai pranešti apie galimybę gauti pensijų išmoką arba nukelti išmokos mokėjimo pradžią);

9.5. pensijų išmokų mokėjimo būdai ir jų pasirinkimo galimybės, pensijų išmokų mokėjimo tvarka, papildomo savanoriško pensijų kaupimo pensijų fondų atveju – amžius, suteikiantis teisę įgyti papildomą pensiją;

9.6. pensijų fondo grynujų aktyvų apskaičiavimo, apskaitos vieneto vertės apskaičiavimo taisyklės ir skelbimo tvarka;

9.7. pensijų įmokų ir į kitą pensijų fondą ar pensijų kaupimo bendrovę pervedamų pensijų fondo dalyviui priklausančių piniginių lėšų konvertavimo į apskaitos vienetus tvarka, taip pat apskaitos vienetų konvertavimo į pinigus ir pinigų išmokėjimo asmenims, turintiems teisę juos gauti, taisyklės;

9.8. pensijų fondo investavimo strategija, taip pat nurodyti, ar yra pasirinktas pensijų fondo lyginamasis indeksas;

9.9. pensijų sąskaitų atidarymo, tvarkymo ir uždarymo bei apskaitos vienetų tose sąskaitose apskaitos tvarka;

9.10. atlyginimo pensijų kaupimo bendrovei ir depozitoriumui apskaičiavimo metodika, dydis ir mokėjimo tvarka; kitų išlaidų, dengiamų iš pensijų turto, baigtinis sąrašas ir apskaičiavimo metodika;

9.11. pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondo valdymo veiklos ir pensijų sąskaitų ataskaitų pateikimo pensijų fondo dalyviams Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo numatytais atvejais tvarka, taip pat kitų pensijų fondo pranešimų pateikimo pensijų fondo dalyviams formos ir tvarka;

9.12. pensijų kaupimo sutarčių sudarymo, keitimo ir nutraukimo sąlygos ir tvarka;

9.13. perėjimo į kitą tos pačios ar kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą tvarka ir laikotarpis, per kurį pensijų kaupimo bendrovė turi pervesti dalyviui priklausančias lėšas;

9.14. depozitoriumo pavadinimas, buveinė, teisės ir pareigos;

9.15. depozitoriumo keitimo sąlygos ir tvarka;

9.16. pensijų fondo taisyklių keitimo tvarka;

9.17. pensijų fondo panaikinimo sąlygos ir tvarka, panaikinto pensijų fondo turto padalijimo tvarka;

9.18. pensijų kaupimo bendrovės teisių ir pareigų, atsirandančių iš pensijų kaupimo sutarčių perdavimo kitai pensijų kaupimo bendrovei atvejai ir tvarka;

9.19. pensijų fondo dalyviams garantuojamo pajamingumo dydis, jo apskaičiavimo tvarka, periodai, už kuriuos jis skaičiuojamas, jeigu pensijų kaupimo bendrovė prisiima įsipareigojimus garantuoti pensijų fondo dalyviams tam tikrą pajamingumą;

9.20. nuostata, kad visi to paties pensijų fondo dalyviai dalyvauja pensijų kaupime tapaçiomis sąlygomis.

10. Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondo taisyklėse, atskleidžiant Taisyklių 9.4 papunktyje nustatytą informaciją, taip pat turi būti nurodytos šios valdymo įmonės pareigos:

10.1. sudarant pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupime norintį dalyvauti asmenį pasirašytinai supažindinti su visų pensijų kaupimo bendrovės valdomų valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų investavimo rizikos palyginimu;

10.2. sudarant pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupime norintį dalyvauti asmenį, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę mažiau kaip 7 metai, informuoti apie galimybę kaupti pensiją konservatyvaus investavimo pensijų fonde. Sutartis dėl pensijų kaupimo kitame – ne konservatyvaus investavimo – pensijų fonde gali būti sudaroma tik tuo atveju, jei asmuo raštu patvirtina, kad yra supažindintas su visų pensijų kaupimo bendrovės valdomų valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų investavimo rizikos palyginimu ir atsisako sudaryti pensijų kaupimo sutartį dėl pensijų kaupimo konservatyvaus

investavimo pensijų fonde;

10.3. pensijų fondo dalyvį, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę mažiau kaip 7 metai, informuoti apie galimybę kaupiti pensiją konservatyvaus investavimo pensijų fonde ir kartu pateikti išsamią informaciją apie galimą riziką, kuri gali kilti dalyvaujant kitos rūšies – ne konservatyvaus investavimo – pensijų fonde, taip pat pensijų fondo, kurio dalyvis yra šio papunkčio pirmame sakinyje nurodytas asmuo, ir konservatyvaus investavimo pensijų fondo investavimo rizikos palyginimą bei informaciją, kur galima gauti konservatyvaus investavimo pensijų fondo taisykles arba su jomis susipažinti.

11. Pensijų fondo taisyklėse gali būti ir kitų Taisyklių 9 ir 10 punktuose nenumatytų nuostatų, jei jos neprieštaruoja Pensijų kaupimo įstatymo, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nuostatomis ir Lietuvos banko nustatytiems reikalavimams.

III. PENSIJŲ FONDO TAISYKLIŲ IR PENSIJŲ KAUPIMO SUTARTIES KEITIMAS

12. Pensijų fondo taisykles keičia pensijų kaupimo bendrovės valdyba pensijų fondo taisyklėse nustatyta tvarka.

13. Pensijų fondo taisyklių nuostatos gali būti pakeistos pensijų kaupimo sutarčių, sudarytų pagal pensijų fondo taisykles, šalių susitarimu, taip pat kitais pensijų fondo taisyklėse ar įstatymuose nustatytais atvejais.

14. Jeigu keičiamos pensijų fondo taisyklės, kartu (be atskiro susitarimo) keičiamos ir pensijų kaupimo sutartys, sudarytos pagal šias pensijų fondo taisykles. Pensijų fondo taisyklių pakeitimai taikomi visiems jo dalyviams ir pensijų įmokų mokėtojams.

15. Pensijų kaupimo bendrovė privalo Lietuvos bankui pateikti pakeistos pensijų kaupimo sutarties projektą.

16. Pensijų kaupimo bendrovė apie atitinkamo pensijų fondo taisyklių pakeitimus privalo raštu informuoti kiekvieną valdomo pensijų fondo dalyvį ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki pakeitimų įsigaliojimo.

17. Pensijų fondo taisyklių pakeitimai įsigalioja praėjus 30 dienų nuo jų patvirtinimo Lietuvos banke.

IV. PENSIJŲ FONDO TAISYKLIŲ IR JŲ PAKEITIMŲ TVIRTINIMO LIETUVOS BANKE PROCEDŪRA

18. Pensijų kaupimo bendrovė, norėdama, kad Lietuvos bankas patvirtintų pensijų fondo taisykles ar jų pakeitimus, turi pateikti:

18.1. prašymą patvirtinti pensijų fondo taisykles ar jų pakeitimus su dokumentu, pridedamą prie šio prašymo, sąrašu;

18.2. pensijų kaupimo bendrovės valdybos sprendimą dėl pensijų fondo taisyklių patvirtinimo ar pakeitimo ir pensijų fondo taisyklių įsigaliojimo datos nustatymo arba notaro patvirtintą jo kopiją;

18.3. pensijų fondo taisyklių projektą, kai kreipiamasi dėl pensijų fondo taisyklių patvirtinimo (2 egzempliorius);

18.4. pensijų fondo taisykles ir jų pakeitimų projektą, kai kreipiamasi dėl pensijų fondo taisyklių pakeitimo (2 egzempliorius);

18.5. pensijų kaupimo sutarties projektą, jeigu kreipiamasi dėl pensijų fondo taisyklių patvirtinimo ar pakeistos pensijų kaupimo sutarties projektą, jeigu kreipiamasi dėl pensijų fondo taisyklių pakeitimo;

18.6. pensijų kaupimo bendrovės sutartį su depozitoriumu ar jos projektą, jeigu kreipiamasi dėl pensijų fondo taisyklių patvirtinimo;

18.7. dokumentą, patvirtinantį, kad sumokėta valstybės rinkliava (jeigu kreipiamasi dėl pensijų fondo taisyklių patvirtinimo ar jų pakeitimo).

19. Kartu su prašymu patvirtinti valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondo taisykles pensijų kaupimo bendrovė privalo Lietuvos bankui pateikti informaciją apie pasirinktą pensijų fondo lyginamąjį indeksą.

20. Pensijų fondo taisyklės Lietuvos banke gali būti tvirtinamos tik tada, kai bendrovė turi licenciją verstis pensijų kaupimo veikla.

21. Jeigu informacija, Taisyklėse nurodyta pateikti Lietuvos bankui, yra įmonės komercinė paslaptis ar dėl kitų priežasčių laikoma konfidenciali, ji Lietuvos bankui pateikiama atskirai, užklijuotame voke su užrašu „Konfidenciali informacija“. Siunčiant paštu, šis užklijuotas vokas turi būti įdedamas į antrą siuntimui skirtą voka.

Kartu su konfidencialiais dokumentais tame pačiame voke pateikiamas asmenų, turinčių teisę žinoti konfidencialią informaciją ir teikti su ja susijusius paaiškinimus, sąrašas. Sąraše nurodomas kiekvieno asmens vardas, pavardė, pareigos, telefono numeris. Tais atvejais, kai konfidencialią informaciją žinoti ir teikti paaiškinimus turi teisę juridinis asmuo, sąraše nurodomas juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, administracijos vadovo vardas, pavardė, telefono numeris ir asmenų, kuriems patikėta ši informacija, vardai, pavardės, pareigos, telefonų numeriai.

22. Lietuvos bankas sprendimą dėl pensijų fondo taisyklių ar jų pakeitimų patvirtinimo turi priimti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo Taisyklių 18 punkte nurodytų dokumentų gavimo. Per šį laikotarpį Lietuvos bankas gali pareikalauti papildomų duomenų ar dokumentų, reikalingų sprendimui priimti. Šiuo atveju 30 dienų terminas skaičiuojamas nuo papildomų duomenų ar dokumentų pateikimo datos.

23. Motyvuotą sprendimą atsisakyti patvirtinti pensijų fondo taisykles ar jų pakeitimus arba pareikalauti papildomų dokumentų ar informacijos, taip pat sprendimą patvirtinti pensijų fondo taisykles ar jų pakeitimus Lietuvos bankas turi raštu pateikti pensijų kaupimo bendrovei.

24. Lietuvos bankas, patvirtindamas pensijų fondo taisykles, suteikia joms numerį. Duomenys apie pensijų fondo taisyklių patvirtinimą, jų pakeitimus ir panaikinimą nurodomi Lietuvos banko tvarkomame Pensijų fondų taisyklių ir jų pakeitimų registravimo žurnale.

25. Jeigu Lietuvos bankas priima sprendimą patvirtinti pensijų fondo taisykles arba jų pakeitimus, kartu su atitinkamu sprendimu pensijų kaupimo bendrovei grąžinamas vienas pensijų fondo taisyklių arba jų pakeitimų egzempliorius su spaudu „PATVIRTINTA“. Šiame spaude taip pat nurodomas patvirtintoms pensijų fondo taisyklėms suteiktas numeris, Lietuvos banko sprendimo patvirtinti pensijų fondo taisykles arba jų pakeitimus numeris ir priėmimo data. Antras dokumentų egzempliorius saugomas Lietuvos banke.

26. Lietuvos bankas turi teisę atsisakyti patvirtinti pensijų fondo taisykles ar jų pakeitimus, jeigu:

26.1. Lietuvos bankui pateikti ne visi Taisyklėse nustatyti duomenys ir dokumentai;

26.2. pensijų fondo taisyklių nuostatos ar jų pakeitimai prieštarauja Pensijų kaupimo įstatymo, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nuostatoms arba Lietuvos banko nustatytiems reikalavimams;

26.3. Lietuvos bankas yra apribojęs pensijų kaupimo bendrovės licencijos verstis pensijų kaupimo veikla galiojimą;

26.4. pensijų fondo taisyklių ar jų pakeitimų nuostatos blogina pensijų fondo dalyvių padėtį, palyginti su ta, kurią nustato Pensijų kaupimo įstatymas, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas ir kiti teisės aktai, arba patvirtinus pensijų fondo taisyklių pakeitimus būtų pažeisti pensijų fondo dalyvių teisėti interesai;

26.5. naujos pensijų fondo taisyklės arba jų pakeitimai gali kelti grėsmę pensijų kaupimo bendrovės mokumui arba turėti esminės neigiamos įtakos jos finansinei padėčiai;

26.6. yra kitų Taisyklių arba kitų teisės aktų pažeidimų, dėl kurių pensijų fondo taisyklės ar jų pakeitimai negali būti tvirtinami.

27. Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondo taisyklių atveju, be Taisyklių 26 punkte nurodytų pagrindų, Lietuvos bankas taip pat turi teisę atsisakyti patvirtinti pensijų fondo taisykles, jeigu:

27.1. valdymo įmonės neatitinka kapitalo reikalavimų, o gyvybės draudimo įmonė, vykdanči pensijų kaupimo veiklą, nevykdo teisės aktų nustatytų reikalavimų mokumo atsargai (pagal Lietuvos bankui pateiktą paskutinio ketvirčio ataskaitą);

27.2. pensijų kaupimo bendrovė neturi buveinės Lietuvos Respublikoje;

27.3. svarstant prašymą dėl pensijų fondo taisyklių tvirtinimo, dar nėra patvirtintos konservatyvaus investavimo pensijų fondo, nurodyto Pensijų kaupimo įstatymo 12 straipsnyje, taisyklės.

28. Lietuvos banko sprendimas patvirtinti pensijų fondo taisykles kartu reiškia ir Lietuvos banko pritarimą depozitoriumo pasirinkimui.

V. PENSIJŲ FONDO TAISYKLIŲ PANAIKINIMAS

29. Pensijų kaupimo bendrovė, norinti panaikinti pensijų fondo taisykles, Lietuvos bankui turi pateikti:

29.1. prašymą panaikinti patvirtintas pensijų fondo taisykles su dokumentų, pridedamų prie šio prašymo, sąrašu;

29.2. pensijų fondo taisykles;

29.3. pensijų kaupimo bendrovės valdybos sprendimą dėl atitinkamo pensijų fondo panaikinimo ar notaro patvirtintą jo kopiją;

29.4. dokumentus, patvirtinančius Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 34 straipsnio 2 dalyje nurodytas sąlygas.

30. Lietuvos bankas turi teisę atsisakyti panaikinti pensijų fondo taisykles, jeigu:

30.1. pensijų kaupimo bendrovė neatitinka Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 34 straipsnyje nurodytų sąlygų;

30.2. pensijų kaupimo bendrovė nepateikia visų dokumentų, įrodančių, kad atsiskaityta su dalyviais arba kad dalyviai perėjo į kitus pensijų fondus.

VI. LIETUVOS BANKO SPRENDIMŲ APSKUNDIMAS

31. Lietuvos banko sprendimai atsisakyti tvirtinti pensijų fondo taisykles ar jų pakeitimus suinteresuotų asmenų gali būti skundžiami teismui Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
